

עם שחרורך משירות חובה בצה"ל
חשוב שתדע

מהן זכויותך וחובותיך
בביטוח הלאומי

המוסד לביטוח לאומי
הביטחון האישי שלך ושלי
www.btl.gov.il

המידע המפורט באיגרת זו, המתייחס לזכויות של חיילים משוחררים בביטוח הלאומי, חל גם על מי ששירת/ה כמתנדב/ת בשירות לאומי 24 חודשים לפחות (בת ששירתה כמתנדבת בשירות לאומי 6 חודשים לפחות, ונישאה בתוך 30 ימים מהיום שבו הפסיקה בפועל את השירות, תיחשב כמי ששירתה 24 חודשים, וכל תנאי הזכאות יחולו עליה).

כל האמור בלשון זכר מכון גם לנשים.

מהו המוסד לביטוח לאומי?

המוסד לביטוח לאומי הוא מוסד ממלכתי לביטוח סוציאלי, הפועל על-פי חוק. תפקידו העיקרי להבטיח אמצעי מחיה לתושבי ישראל שאינם מסוגלים להתפרנס. הביטוח הלאומי גובה דמי ביטוח מכל התושבים, בהתאם להכנסותיהם ולמעמדם, ומשלם גמלאות לזכאים על-פי החוק.

המוסד לביטוח לאומי משלם גמלאות למובטלים, לנפגעי עבודה, למעוטי הכנסה, לנפגעי תאונות, לאמהות, למשפחות עם ילדים, לנכים, למוגבלים בניידות, לזקנים, למתנדבים, לאלמנות, ליתומים ולעובדים אצל מעבידים שפשטו את הרגל.

נוסף על גמלאות בכסף נותן המוסד לביטוח לאומי שירותי שיקום והכשרה מקצועית לנכים ולאלמנות, וכן שירותי סיעוד וייעוץ לזקנים.

ביטוח לאומי וביטוח בריאות

האם חובה להיות מבוטח בביטוח הלאומי?

כל תושב ישראל מגיל 18 ומעלה מבוטח בביטוח הלאומי, **וחייב לשלם דמי ביטוח לאומי** (חוץ מאשה נשואה שהיא עקרת בית).

הזכות לרוב גמלאות הביטוח הלאומי מוקנית מכוח תשלום דמי הביטוח הלאומי.

גם ביטוח בריאות הוא ביטוח חובה

גם ביטוח בריאות, בדומה לביטוח הלאומי, הוא ביטוח חובה. על-פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי, כל תושב ישראל מגיל 18 ומעלה (חוץ מעקרת בית) **חייב לשלם לביטוח הלאומי דמי ביטוח בריאות** יחד עם דמי הביטוח הלאומי, וחייב להיות רשום באחת מקופות החולים לפי בחירתו.

קופות החולים חייבות לספק לתושבים, ללא כל תנאי, "סל שירותי בריאות" - מגוון שירותי רפואיים חיוניים, והן רשאיות להציע ביטוח משלים - שירותים רפואיים שאינם כלולים בסל הבסיסי.

רישום לקופת החולים

חיילים בשירות חובה (סדיר או קבע), מקבלים את שירותי הבריאות באמצעות משרד הביטחון ולכן אינם מבוטחים במסגרת חוק ביטוח בריאות ממלכתי בתקופת שירותם הצבאי.

לאחר שחרורך מצה"ל, אתה חוזר להיות חבר בקופה שאליה השתייכת לפני הגיוס. כל שעליך לעשות הוא לפנות לסניף קופת החולים לשם קבלת כרטיס חבר. המידע על שחרורך מועבר באופן אוטומטי מצה"ל לביטוח הלאומי.

אם השתחררת, ולקופת החולים שאתה חבר בה, עדיין לא הגיע המידע על שחרורך, אתה מתבקש לשלוח צילום של תעודת השחרור לאגף הביטוח והבריאות בביטוח הלאומי, באמצעות פקס שמספרו 02-6462029, והביטוח הלאומי יעביר את המידע לקופת החולים שאתה חבר בה. בתוך 24 שעות מקבלת הפקס תחודש חברותך בקופה.

אם לאחר שחרורך **אינך חבר בקופת חולים**, עליך להירשם לקופת חולים על-פי בחירתך, ותהיה זכאי לקבל שירותי בריאות באופן מיידי. הרישום מתבצע בסניפי רשות הדואר או באתר הביטוח הלאומי/אתר התשלומים/מעבר בין קופות.

חייל משוחרר שאינו יודע לאיזו קופה הוא שייך, יפנה לברור לביטוח לאומי, לאגף הביטוח והבריאות, בטל' 02-6462000, בימים ראשון-חמישי, בשעות 09:00-13:00.

מעבר מקופת חולים אחת לאחרת

אם לאחר השחרור אתה מעוניין לעבור לקופת חולים אחרת (אפשר לעשות זאת גם במהלך השירות), **עליך למלא טופס מעבר**. את הטופס ניתן למלא באחד הסניפים של בנק הדואר, או באתר הביטוח הלאומי/אתר התשלומים/מעבר בין קופות.

אפשר לעבור מקופה אחת לאחרת ב-6 מועדים בשנה: ב-1 בינואר, או ב-1 במרס, או ב-1 במאי, או ב-1 ביולי, או ב-1 בספטמבר, או ב-1 בנובמבר, כפוף למועד שבו הגשת את הבקשה, אבל לא יותר מפעמיים בתקופה של 12 חודשים. את הבקשה למעבר צריך להגיש עד 45 יום לפני מועד המעבר.

ביטול בקשת המעבר

אם הגשת בקשה לעבור לקופת חולים אחרת, וברצונך לבטלה, עליך להגיש בקשת ביטול מעבר באחד מסניפי בנק הדואר, או באתר הביטוח הלאומי/אתר התשלומים/מעבר בין קופות, לא יאוחר מ-45 יום לפני מועדי המעבר.

איך משלמים דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות?

בזמן שירותך בצה"ל שילם משרד הביטחון את דמי הביטוח בעבורך.

לאחר שחרורך, עליך לשלם את דמי הביטוח באופן הבא:

- אם אתה **עובד שכיר** - דמי הביטוח מנוכים משכרך (עובד במשק בית נחשב אף הוא עובד שכיר, ומעסיקו חייב לשלם בעבורו את דמי הביטוח).
 - אם אתה **תלמיד במוסד להשכלה גבוהה**, או שאתה **עובד עצמאי** או **שאינך עובד** (ואינך רשום כמובטל) - עליך להירשם בסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום מגוריך, ולשלם בעצמך את דמי הביטוח.
- לסטודנט הלומד במוסד להשכלה גבוהה יישלחו באופן אוטומטי פנקסי תשלום לביתו.

■ אם אתה רשום בלשכת שירות התעסוקה ומקבל דמי אבטלה - דמי הביטוח מנוכים מדמי האבטלה.

חשוב להקפיד על תשלום דמי הביטוח, כדי להימנע מקנסות ופגיעה בזכויות לגמלאות.

האם מי ששוהה בחו"ל פטור מתשלום דמי הביטוח?

לא. חובת תשלום דמי הביטוח חלה גם בזמן שהותך בחו"ל. אם אתה נוסע לחו"ל, עליך לפנות לסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום מגוריך, להודיע על נסיעתך ולהסדיר את הביטוח לזמן שהותך בחו"ל. אי-תשלום דמי ביטוח בתקופת השהות בחו"ל יגרום לעיכוב בקבלת שירותים רפואיים בשוֹבך לארץ.

לידיעתך, חוב בדמי ביטוח גורר קנסות והצמדה, ואף עלול לגרום לאובדן זכויותיך בביטוח הלאומי, ובקבלת שירותים רפואיים.

מענק לחייל משוחרר העובד בעבודה נדרשת

על-פי חוק הביטוח הלאומי, משולם מענק חד-פעמי לחיילים משוחררים שעבדו במשך שישה חודשים מלאים לפחות ב"עבודה נדרשת": עבודה במפעלי תעשייה ובבתי מלאכה, בתחנות דלק, באתרי בנייה, בבתי מלון, באתרי גידול חקלאיים, בבתי אריזה ובטיפול באנשים עם מוגבלויות -חוץ מעבודת פקידות בתחומים האלה.

מידע מורחב על סוגי העבודות המוכרות כ"עבודה נדרשת" מופיע באתר הביטוח הלאומי/קצבאות והטבות/מענק לחייל משוחרר בעבודה נדרשת.

תנאי הזכאות למענק

1. **מינימום ימי עבודה** - עליך לעבוד בעבודה נדרשת שישה חודשים מלאים לפחות, רצופים או לא רצופים, אצל מעביד אחד או יותר, בתוך 24 החודשים מיום שהשתחררת משירות סדיר. העבודה צריכה להיות **במשרה מלאה, על-פי הנהוג במקום העבודה**, וצריך לעבוד 150 ימי עבודה לפחות. אם במקום העבודה נהוג שבוע עבודה של 5 ימים, יימנו לך 6 ימי עבודה על כל שבוע מלא. בעבודה בחקלאות ניתן לעבוד 4 חודשים לפחות (100 ימי עבודה) ולקבל מענק חלקי.
2. **זכאות לדמי אבטלה** - נדרש רק ממי שהתחיל לעבוד בעבודה הנדרשת לאחר שחלפה שנה מיום שחרורו (ראה בהמשך את תנאי הזכאות לדמי אבטלה).

מענק חלקי

מי שעבד בעבודה נדרשת פחות מ-6 חודשים, יוכל, בתנאים מסוימים, להיות זכאי למענק חלקי. המענק יחושב באופן יחסי לפי מספר ימי העבודה בעבודה הנדרשת. מי שעבד בתחום החקלאות יוכל להיות זכאי למענק חלקי, אם עבד 4 חודשים מלאים לפחות.

שיעור המענק

סכום המענק המלא בינואר 2012 - 9,239 ₪.
מי שעבד 4 חודשים מלאים בחקלאות יהיה זכאי למענק חלקי בסכום של 6,159 ₪.
אם קיבלת דמי אבטלה ב-11 החודשים שקדמו לתחילת העבודה הנדרשת, ינוכו חלק מדמי האבטלה שקיבלת מסכום המענק המגיע לך.

אופן הגשת התביעה

תביעה למענק יש להגיש לסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום המגורים, באמצעות טופס תביעה לתשלום מענק, שניתן להוריד מאתר הביטוח הלאומי.

לטופס התביעה יש לצרף צילום של תעודת השחרור משירות סדיר, ולהקפיד שבגב הטופס יציין המעסיק, במקום המיועד לכך, את הפרטים האלה:

א. סוג העבודה והתפקיד שבוצע.

ב. מספר ימי העבודה בכל חודש.

מועד הגשת התביעה

תביעה למענק אפשר להגיש לאחר שסיימת לעבוד בעבודה הנדרשת 6 חודשי עבודה מלאים לפחות, ולא יאוחר מ-42 חודשים מיום שחרורך מהשירות הצבאי הסדיר. אם תגיש את התביעה לאחר המועד הזה, לא תהיה זכאי לתשלום המענק.

דמי אבטלה

ביטוח אבטלה נועד להבטיח למובטל שלא מרצונו תחליף לשכרו לתקופה מוגבלת, כדי לאפשר לו לחפש עבודה מתאימה.

תנאי הזכאות לאבטלה

חייל משוחרר משירות סדיר עשוי להיות זכאי לדמי אבטלה, אם הוא עונה על התנאים האלה:

1. הוא מובטל (רשום בלשכת שירות התעסוקה כדורש עבודה, ומתייצב בה כדי לקבל עבודה בהתאם לתקנון שירות התעסוקה).
2. השלים תקופת אכשרה לפני האבטלה -

■ **חייל משוחרר נדרש לצבור תקופת אכשרה ככול מובטל:**

- עובד בשכר חודשי: 360 ימי עבודה בתוך 540 הימים שקדמו לתקופת האבטלה.

- עובד בשכר יומי: 300 ימי עבודה בתוך 540 הימים שקדמו לתקופת האבטלה.

- מי שהופנה להכשרה מקצועית מטעם שירות התעסוקה, בשנה הראשונה שלאחר שחרורו, פטור מתקופת אכשרה. חייל משוחרר בשנה הראשונה לשחרורו, שהתפטר מעבודתו כדי ללמוד בהכשרה מקצועית, ייחשב כמי שעזב את עבודתו מסיבה מוצדקת.

הערות:

- במניין ימי העבודה לצורך הזכאות לדמי אבטלה, יכולים להילקח בחשבון ימים של שירות סדיר או שירות לאומי - עד 180 לכל היותר.
- ימי שירות מילואים יימנו כימי עבודה לצורך הזכאות לדמי אבטלה.
- למשוחרר משירות קבע - תקופת השירות בקבע נמנית.

חשוב להתייצב מיד בשירות התעסוקה

חשוב לפנות בפעם הראשונה ללשכת שירות התעסוקה בסמוך להפסקת העבודה. הרישום בלשכת שירות התעסוקה וההתייצבות בה הם תנאים הכרחיים לקבלת דמי האבטלה. **אם לא תתייצב בלשכת שירות התעסוקה מיד עם הפסקת עבודתך, אתה עלול לאבד את זכאותך לדמי אבטלה.**

נוסף על כך, דמי האבטלה ישולמו לך רק עבור התקופה שלאחר ההתייצבות הראשונה שלך בלשכת שירות התעסוקה.

גם מי שיתחיל לקבל את דמי האבטלה רק לאחר 90 ימים מיום הפסקת העבודה (בגלל שעזב את עבודתו מרצונו, בלי הצדקה), חשוב שיתייצב בשירות התעסוקה בסמוך להפסקת העבודה, כדי שלא יאבד את זכאותו לדמי האבטלה.

תקופת התשלום

דמי האבטלה בשנה הראשונה לשחרור יהיו לתקופה של 70 ימים לכל היותר.

שיעור התשלום

בשנה הראשונה לשחרור, יחושבו דמי האבטלה לפי השכר שקדם לתחילת תקופת האבטלה, ובכל מקרה לא יפחתו מהסכום המינימלי הקבוע בחוק לחייל - 100.44 ₪ ליום, נכון לינואר 2012.

שלילת דמי אבטלה

- אם הוצעה לך עבודה מתאימה בלשכת שירות התעסוקה וסירבת לקבל אותה, תפסיק לקבל את דמי האבטלה לתקופה של 90 ימים מיום הסירוב להצעת העבודה. בנוסף יופחתו 30 ימים ממספר ימי האבטלה המגיעים לך כחוק.
- אם הפסקת את עבודתך מרצונו, ללא הצדקה, תתחיל לקבל את דמי האבטלה רק לאחר 90 ימים מיום הפסקת העבודה (למעט אם התפטרת בשנה הראשונה לשחרורך, כדי להשתתף בקורס להכשרה מקצועית של משרד הרווחה).

דמי אבטלה למשתתף בהכשרה מקצועית

לאחר שחרורך מצה"ל, אתה יכול ללמוד באחד מקורסי היום של משרד הרווחה, לשם כך עליך לפנות ללשכת שירות התעסוקה, והיא תפנה אותך לקורס המתאים לך. אם תתחיל ללמוד בקורס להכשרה מקצועית בתוך שנה מיום השחרור שלך, תהיה זכאי לדמי אבטלה במשך 70 ימים מתקופת הלימודים בקורס. אם לא סיימת 12 שנות לימוד, תהיה זכאי לתשלום במשך 138 ימים מתקופת הלימודים.

דמי האבטלה החודשיים יהיו בשיעור 70% מדמי האבטלה להם זכאי חייל משוחרר, אולם לא יפחתו מ-70.31 ₪ ליום.

דמי אבטלה לחייל ששוחרר זמנית משירות סדיר ולחייל ששוחרר מטעמי בריאות או משפחה

חייל ששוחרר זמנית משירות סדיר, וחייל ששוחרר לא בשל "אי התאמה", אלא מטעמי בריאות או משפחה, יהיו זכאים לדמי אבטלה כמו חיילים ששירתו שירות מלא.

אופן הגשת התביעה

כדי לקבל דמי אבטלה בפעם הראשונה, עליך להגיש תביעה בסניף המוסד לביטוח לאומי שבמקום מגוריך על גבי טופס תביעה לדמי אבטלה, ולצרף צילום של תעודת השחרור משירות סדיר. את התביעה ניתן להוריד מאתר הביטוח הלאומי.

את התביעה יש להגיש בתוך 12 חודשים, מהיום שבו התייצבת לראשונה בלשכת שירות התעסוקה. מי שגיש תביעה לאחר המועד הזה ונמצא זכאי לדמי אבטלה, ישולמו לו דמי אבטלה, לתקופה של עד 12 חודשים שקדמו להגשת התביעה.

תגמולי מילואים

על-פי חוק הביטוח הלאומי, כל אדם ששירת שירות מילואים כחוק (גם אם השירות היה חד-יומי), זכאי לתגמול מילואים. התגמול משולם על-פי אישור מצה"ל על השירות - טופס מס' 3010, שמקבלים בתום יום השירות.

ממי לתבוע את תגמולי המילואים?

1. **אם אתה שכיר העובד בשכר חודשי** - על מעסיקך לשלם לך את התגמול.
2. **אם אתה שכיר העובד שלא בשכר חודשי**, ועבדת במקום העבודה הנוכחי 75 ימים לפחות, בשלושת החודשים שקדמו לתחילת שירות המילואים - על מעסיקך לשלם לך את התגמול.
3. אם עבדת פחות מ-75 ימים בשלושת החודשים שקדמו לתחילת שירות המילואים - עליך להגיש תביעה לתגמול בסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום מגוריך.
4. אם אתה **עובד שכיר וגם עצמאי**, או שאתה **עובד אצל יותר ממעסיק אחד**, וקיבלת תגמול מהמעסיק העיקרי - עליך לתבוע תגמול נוסף להשלמה מהביטוח הלאומי.
4. אם אתה **תלמיד במוסד להשכלה גבוהה**, או **שאינך עובד** - עליך לתבוע את התגמול מהמוסד לביטוח לאומי.

5. אם אתה **עובד עצמאי**, או שאתה **מובטל המקבל דמי אבטלה מהביטוח הלאומי** - תקבל את תגמולי המילואים באופן אוטומטי, ישירות לחשבון הבנק שלך, ללא כל צורך בהגשת תביעה.

שיעורי התגמול

- **עובד שכיר ועובד עצמאי** - יקבלו תגמול בשיעור הכנסתם החייבת בדמי ביטוח, בשלושת החודשים שקדמו לחודש שבו החל שירות המילואים, לחלק ב-90, בתוספת 40% לפי חוק המילואים החדש.
- **מי שאינו עובד** - יקבל תגמול בשיעור המינימום: 189.72 ₪ ליום בינואר 2012.
- **מי שזכאי לדמי אבטלה** בזמן השירות במילואים - יקבל תגמול לפחות בשיעור דמי האבטלה שהיו משולמים לו, אילו לא יצא לשירות במילואים.

אופן הגשת התביעה

הגשת תביעה לתגמול מילואים אפשרית בשלושה אופנים:

1. באופן עצמאי בטופס תביעה אישית, שאותו יש להגיש בתום השירות באחד מסניפי המוסד לביטוח לאומי, על-פי בחירת התובע. את טופס התביעה המלא ניתן גם לשלוח בדואר לסניף.
 2. באמצעות המעסיק, בהתאם למעמד העובד.
 3. באמצעות אתר האינטרנט.
- לתביעה יש לצרף אישור מצה"ל - טופס מס' 3010.

מוקד טלפוני מיוחד

במסגרת שיפור השירות למשרתים במילואים, מפעיל הביטוח הלאומי מוקד טלפוני אוטומטי לחיילי מילואים, 24 שעות ביממה **שמספרו 02-6463010**.

המוקד הטלפוני נועד לחיילי מילואים המגישים תביעות באופן אישי, ולמעסיקים המשלמים את התגמול לעובדיהם המשרתים במילואים.

במוקד הטלפוני ניתנים השירותים הבאים:

- מידע כללי על זכויותיהם וחובותיהם של המשרתים במילואים בביטוח הלאומי.
- הזמנת טפסים להגשת תביעות להחזר התגמול שישלחו ישירות בפקס'.
- סימולטור לחישוב התגמול עבור השירות במילואים.
- למעסיקים יישלחו ישירות בפקס איגרות והודעות על שינויים בחוק ונהלי עבודה.

מידע נוסף על זכויותיכם בביטוח הלאומי תוכלו לקבל בחוברות ההסברה:
"ביטוח בריאות", "מענק לחייל המשוחרר העובד בעבודה נדרשת",
"ביטוח אבטלה" ו"שירות מילואים", שניתן להשיג בכל סניפי הביטוח הלאומי,
וכן באתר האינטרנט של הביטוח הלאומי www.btl.gov.il

בשאלות ובירורים אפשר לפנות לביטוח הלאומי באמצעות:
-המוקד הטלפוני הארצי *6050 או 1-222-6050
-אתר הביטוח הלאומי בכתובת www.btl.gov.il:
במדור "פנו אלינו".

המוסד לביטוח לאומי
הביטחון האישי שלך ושלי
www.btl.gov.il

בהוצאת המוסד לביטוח לאומי, הסברה ויחסי ציבור
● הפקה: לשכת הפרסום הממשלתית ● עריכה: גלית גבאי
סימן החוברת: ח"ה 16 ● ירושלים, טבת התשע"ב, ינואר 2012